

'Ik weet wat ik wel en niet kan'

Lils Mackintosh (51) noemt zichzelf een *survivor*. Dit jaar viert de jazzzangeres hoe ze '35 jaar heeft overleefd op het podium'. Van *Hair* tot *Ik, Jan Cremer* en van headbangster tot Edisonwinnares. Nu toert de Surinaams/Amsterdamse door het land met de Dutch Swing College Band en lonkt Amerika.

CORRIE VERKERK

ZE WEET nog precies hoe het begon. Het was 2 februari 1972 toen ze in de stad tegen acteur Marius Monkau 'opbotste'. Hij zei: "Jij kunt vast wel een beetje dansen en zingen." En zij dacht: "Wat moet die man van me. Misschien wil hij me wel ontvoeren."

Het bleef bij een auditie, in Desmet. En voor ze het wist stond ze in *Hair*. "Ik studeerde op dat moment nog voor kleuterleidster, maar daar hield ik natuurlijk direct mee op." Feesten, drinken, blowen. Het leven was om volop van te genieten.

Nog steeds is ze bevriend met haar vroegere *Hair*-collega's Hansje Ravesteijn en Bill van Dijk. "We zijn een soort Drie Musketers en staan nog altijd op de planken." Survivors zijn ze, stuk voor stuk. "Zelf heb ik nog eens in een heavy metalband gezongen. Stond ik als een gek te headbangen, terwijl ik daar helemaal niet het haar voor had."

Haar ware passie blijft de jazz. Mackintosh heeft in die wereld een naam hoog te houden. Al is die naam bij het grote publiek nog altijd geen gemeengoed. "Ik zing nu eenmaal een genre waarmee je niet de ene na de andere hit scoort."

En nu nog knokken voor 'wereldberuchtheid' - zoals ze het zelf noemt - hoeft niet meer per se. "Ik weet inmiddels wat ik wel en niet kan. Dat geeft een boel rust in je lijf." En concurrentie? "Ach, dat zit tussen je oren."

'IK HEB NOG EENS IN EEN HEAVY METAL BAND GEZONGEN'

Een blad voor haar mond neemt ze niet. Nooit gedaan ook. De titel van haar allereerste cd was typerend: *It's not perfect to be easy*. "Ik kan heel heftig zijn, flap er vaak alles uit. Al ben ik met de jaren wel veranderd. Milder? Dat vind ik een vies woord. Ik heb mezelf bevestigd en gevestigd, zo noem ik het maar."

Muziek zit in haar familie. Ze is de dochter van Max Woiski jr. Maar over hem en haar jeugd praat ze niet graag. "Het heeft ook niets te maken met mijn werk."

Wel heeft ze nog hele vroege herinneringen aan haar vader, die ze in een boek over haar leven probeerde te verwerken. "Met zo'n lullig schriftje en een eerste hoofdstuk stapte ik naar een uitgever en die riep meteen 'ja'. Maar uiteindelijk vond ik toch dat ik beter kon zingen dan schrijven."

DRIE maanden oud was Mackintosh toen ze 'bij de nonnen' kwam, in een Amsterdams klooster. Haar ouders waren uit elkaar en ze woonde er tot haar vierde. Op een dag was er visite, in een kleine bruine kamer. "Het was er heel donker. Op die stoel zat iets, dat ineens opstond en op me afliep. Het was een gigantische zwarte man, die riep: hahaha, ik ben je vader." Was dat even schrikken.

Haar biologische moeder, die naar Amerika was verhuisd, leerde ze pas jaren later kennen. "Ik heb haar opgespoord, net als in *Spoorloos*. Ze was ook jazzzangeres en getrouwd met een plastisch chirurg. Ik bleek ook nog twee zusjes te hebben, die nooit geweten hadden dat mijn moeder ooit met een neger was gegaan. Zwarte mensen kenden ze alleen als personeel. En toen kwam ik binnenwandelen. Dat konden ze echt niet aan."

Jazzzangeres Lils Mackintosh: 'Ik heb het mezelf nooit gemakkelijk gemaakt.'

FOTO JAN VAN BRED

"Discriminatie, daar had ik over gelezen in de geschiedenisboeken. Maar dat het nog echt bestond... Ik ben er snel weer vertrokken."

"Later is het me nog eens in Bonn overkomen. In grote letters stond er boven het theater 'De Nederlandse Billie Holiday'. Heel cool. Maar toen ik door de voordeur naar binnen wilde werd ik, als in een film, beetgepakt en op straat gezet. Ik moest achterom. Echt waar."

Mackintosh spreekt in een waternal van woorden. Over de masterclasses en zanglessen die ze geeft en de jarenlange vergelijking tussen haar en de al genoemde

'ZINGEN IS NIETS ANDERS DAN EEN VERHAAL VERTELLEN'

jazzlegende Billie Holiday.

Ooit nam ze een cd op met haar liedjes. "Over verbroken relaties, nieuwe liefdes. Zingen is eigenlijk niet anders dan een verhaal vertellen."

En dat deed Mackintosh, al die jaren, op haar manier. Jazz, blues, musicals en theaterproducties als het bekroonde *Hard Roze Knal Blauw* en de kookshow van Joop Braakhekke kwamen voorbij.

IN HAAR kleine woonkamer, vlak bij Schiphol, pronkt zelfs een heuse Edison. Vlak voor de uitreiking, op het North Sea Jazz Festival, stond ze nog onwetend met een jointje en champagne in de hoek en hoorde ze iemand in het publiek zeggen: 'Daar staat Lils Mackintosh. Jezus, wat is die dik geworden...' "Dan ga je wel met je ego op je enkels op."

STEUN KREEG ZE VAN EEN GOEDE VRIEND: RONALD JAN HEIJN

Wat ze zong? "Een van mijn favoriete liedjes: *Ik hou van lekker dik*."

De afgelopen vijf maanden, met de Dutch Swing College Band-tournee in aantocht, waren niet de gemakkelijkste. Haar relatie liep stuk, het bescheiden onderkomen in de polder werd haar - voorlopige - nieuwe thuis. In de hoek staat een beeld van een koe - "Mijn lievelingsbeest" - en een giraffe met rode stola.

Alleen een kleine koepel in het plafond laat licht toe. "Je hoort hier geen vogels, geen vliegtuig, terwijl je Schiphol toch bijna kunt aanraken."

Veel steun kreeg ze van een goede vriend: Ronald Jan Heijn. "Niet dat ik iets heb met mediteren. Daar ben ik veel te rock & roll voor. Dat doe ik wel met m'n jointje en m'n wodkaatje." Maar wat wijze woorden waren nooit weg.

De toekomst? Eerst nog de tournee met de Dutch Swing College Band - "Daar komt mijn stem heel authentiek tot zijn recht" - en vervolgens een trip naar Amerika. "Om er elke dag te zingen. En dat hoeft niet perse met beroemde namen te zijn. Optreden met lokale musici is dikwijls veel bevredigender."

Of werken met bekende namen niet gemakkelijker is? "Ach, ik heb het mezelf nooit gemakkelijk gemaakt."

Lils Mackintosh & de Dutch Swing College Band treden 12 januari op in de Scheurburg in Amstelveen.